

**«ЖҮРЕК КЕНЕТТЕН ТОҚТАҒАН КЕЗДЕ МЕДИЦИНАЛЫҚ КӨМЕК КӨРСЕТУ
(АУРУХАНАҒА ДЕЙІНГІ)» СТАНЦИЯСЫ**

Әрекет алгоритмі

№	Кезеңдер	Әрекет алгоритмі
1.	Жағдайды бағалау	Өз қауіпсіздігіңізге көз жеткізіп, өзіңізді және зардап шегушіні қауіпсіздендіру қажет.
2.	Пациенттің жағдайын бағалау	<p>1. Есін бағалау Зардап шегушіні иығынан сілкіп/шапалақтау, қатты дауыстап: «Сіз мені естисіз бе? Есіміңіз кім?» (есін жимаған)</p> <p>2. Тыныс алуды бағалау «Мен естимін, көремін, сеземін» қағидасы: құлағымызды мұрын-ерін үшбұрышына жақындатып, тыныс алуды тыңдаймыз, ұртында жылуды сезінеміз және кеуде қуысының экскурсиясын бақылаймыз. (тыныс жоқ)</p> <p>3. Қанайналымын бағалау Күретамырдағы пульсті пальпациялау: қалқаншабез шеміршегін пальпациялау және одан екі саусақ төмен кеуде-бұғана-емізік тәрізді бұлшықеттің ішкі шетіне өту. (пульс жоқ)</p>
3.	Жедел жәрдем шақыру	Атаулы көмек шақыруды өтінеміз: « <i>Ақ жейдедегі ер адам, жедел жәрдемнің реанимациялық бригадасын шақырыңыз!</i> »
4.	Жүрекке жанама массаж жасау	<p>1. Зардап шегушіні қатты беткейге жатқызыңыз.</p> <p>2. Қолды дұрыс қою - кеуденің төменгі үштен біріне. Саусақтарды «құлыпқа» орнату, осылайша тірек қолы осы аймаққа <i>tenar</i> және <i>hypothenar</i> болады. Қолды шынтақ буындарында пациенттің денесінің бетіне перпендикуляр болатындай етіп түзетіңіз.</p> <p>3. Бірінші компрессия – бұл кеуде қуысының қаттылығын бағалау үшін тексеру. Қозғалыс бүкіл дене салмағымен жасалады. <u>Компрессия тереңдігі кемінде 5-6 см.</u> <u>Компрессия жиілігі 1 минут ішінде 100-120.</u> <u>Компрессия және тыныс алу арақатынасы 30:2.</u></p>
5.	Сафардың үш есе тәсілі	<p>А. Тыныс алу жолдарының өткізгіштігін қалпына келтіру Зардап шегушінің басын құтқарушыға қарай (яғни өзіне қарай) абайлап бұру және ауыз қуысын бөгде заттардың болуына тексеру, одан әрі орамалға немесе дәкеге оралған саусақтардың көмегімен (орта және сұқ) ауыз қуысынан бөгде денені алып тастау қажет. Содан кейін басын бастапқы күйіне бұрыңыз.</p> <p>В. Басын шалқайту Оң қолдың алақанын мойынның астына қойыңыз. Сол қолыңызбен маңдайын ұстап, екінші қолыңызбен басын артқа шалқайтыңыз.</p> <p>С. Аузын ашыңыз және төменгі жақты қозғаңыз Бас бармақтың және сұқ саусақтың көмегімен төмен қарай қозғалта отырып ауыз қуысын ашу. Сұқ саусақтар төменгі жақсүйектің бұрыштарына қойылып, төменгі жақсүйекті төмен қарай жылжытады.</p>
6.	Жасанды тыныс алуды жүргізу.	<p>- Қорғаныс маскасын қолдану.</p> <p>- Зардап шеккен адамның танауын сол қолымен жауып, оң қолымен иегін ұстап, ауыздан ауызға әдісімен екі рет терең дем алдырыңыз.</p>

7.	ЖӨР-дің бір толық кезеңін өткізу	Реанимациялық шаралардың 5 циклін өткізу.
8.	ЖӨР тиімділігін бағалау	Екі минуттық реанимациядан кейін (немесе 5 циклден кейін) реанимациялық шаралардың тиімділігін бақылау: - күретамырдағы импульсті тексеру (пульс пайда болды), - тыныс алуды тексеру (тыныс алу қалпына келтірілді), - есін бағалау
9.	Зардап шегушіні бүйірімен тұрақты қалыпқа ауыстыру	Ол үшін зардап шегушінің бір (оң) қолын бүйіріне қояды, екінші (сол) қолын шынтақ буынында бүгеді, (сол) аяғын сол жағында тізе буынында бүгеді. Бұл жәбірленушінің иығы мен жамбасын 2 иінтірек әдісін қолдана отырып, жәбірленушіні бүйіріне аударыңыз.
10.	Науқастың одан әрі тәсілі	Одан әрі қолданылатын тәсілді анықтаңыз (реанимация бөліміне жеткізу, ЖӨР жалғастыру, ЖӨР тоқтату.).

Орындау уақыты -10 минут

«ЖАРАҚАТТАР КЕЗІНДЕГІ (АУРУХАНАҒА ДЕЙІНГІ) МЕДИЦИНАЛЫҚ КӨМЕК КӨРСЕТУ» СТАНЦИЯСЫ

Әрекет алгоритмі

№	Кезеңдер	Әрекет алгоритмі
1.	Пациентті алғашқы тексеру. Өзінің және зардап шегушінің қауіпсіздігін қамтамасыз ету.	Өзі және зардап шегуші үшін алғашқы тексеру жүргізудің қауіпсіздігіне көз жеткізу. Пациентті тыныштандыру, ақпараттық келісім алу.
2.	Қолды жарақаттанған аяқты иммобилизациялауға дайындау	Қолды тері антисептигімен өңдеу және стерильді қолғап кию
3.	Зардап шегушінің жағдайын бағалау (жарақаттың орналасуына байланысты)	Қайталама тексеру жүргізу. Сынықтың бар екеніне көз жеткізу.
4.	Анестезияны жүргізу. Аяқты орташа физиологиялық жағдайға келтіру.	Ауырсынуды басатын дәрі трамадол гидрохлориді 100 мг б/і жасаңыз. Аяққа орташа физиологиялық жағдай жасау.
5.	Ұзындығы мен ені әртүрлі Крамердің сатылы шендеуішін дайындау	Крамердің сатылы шендеуішін таңдаңыз: біріншісі - ұзындығы 120 см, ені 11 см, екі шендеуіш - 80 см, ені 8 см.
6.	Сатылы шендеуіштерді сау аяққа «қиыстыру»	Шендеуіштің ұшын (120x11) пациенттің сау аяғының табанына, башпайлардан өкшеге бекітіңіз. Шендеуішті өкше аймағында тік бұрышта бүгіңіз (90°).
7.	Жарақаттанған аяқты дайындалған шендеуіштерге орналастыру	Аяқты дайындалған шендеуішке қойыңыз: 1. бір шендеуіш аяқтың бойымен, жіліншіктің артқы бетімен санның үштен біріне дейін өтеді (аяқтың башпайлары жіліншікке қарай созылуы керек). 2. екінші шендеуіш аяқтың сыртқы бетінен жіліншіктің сыртқы жиегінен санның ортаңғы үштен біріне дейін өтеді; 3. үшінші шендеуіш жіліншіктің ішкі бетінен аяқтың ішкі жиегінен санның ортаңғы үштен біріне дейін өтеді.
8.	Шендеуіштерді таңу (қолда бар) материалымен бекіту	Жұмсақ төсемдерді сүйек шодырына таңу. Шендеуішті аяққа дәкені спираль сияқты орап бекіту
9.	Зардап шегушіні стационарға қауіпсіз жеткізуді қамтамасыз ету.	Стационарға қауіпсіз тасымалдауды қамтамасыз ету.

Орындау уақыты -10 минут

«ТОЛЫҚ АЛЫНБАЛЫ ПРОТЕЗ ДАЙЫНДАУ» СТАНЦИЯСЫ
«Мүсін құю және өңдеу»

Әрекет алгоритмі

№	Қадамдар	Іс-әрекет алгоритм
1.	Қалыпты бағалау	Қалыпты бағала.Берілген қалыптың сапасын анықтау.
2.	Ғанышты араластыру.	Резиналы колба және шпательды алу. Колбаға керек мөлшемде мұздай су құю. Колбаға ғанышты су сіңгенше салу. Қаймақ тәрізді болғанша араластыру.
3.	Қалыптың ішін ғанышқа толтыру.	Ауа кеуектері болмау үшін, дірілдеуші үстел үстінде қалыптың ішіне аз аздан ғаныш салу.
4.	Ғаныштың екінші бөлігін дайындау.	Үстел үстіне керек мөлшерде ғаныш орналастыру.
5.	Мүсін негізін /цокол/ қалыптастыру.	Қалыпты төңкеріп, ғаныштың екі бөлігін біріктіріп, қырларын тегістеу. Мүсін негізін /цокол/ қалыптастыру.
6.	Мүсінді өңдеудің соңғы кезеңі.	Ғаныш қатқаннан кейін қолды алдынан артқа қарай қозғалту арқылы қалыпты ашыңыз. Мүсінді тістехникалық пышақпен өңдеу.

Орындау уақыты – 10 минут

«АЛЫНБАЙТЫН ПРОТЕЗ ЖАСАУ ТЕХНОЛОГИЯСЫ» СТАНЦИЯСЫ

Іс-әрекет алгоритмі:

№	Қадамдар	Іс-әрекет алгоритм
1.	Жұмыс орны мен жұмыс материалын дайындау	Жұмыс орны мен жұмыс материалын дайындаңыз: окклюдаторға бекітілген, компенсациялық лакпен қапталған жұмыс және көмекші мүсінді дайындау.
2.	Ғаныш штампты дайындау	Ғаныш штампты культя бөлігін вазелинмен майлау.
3.	Ғаныш штамптарын өңдеу	Ғаныш штамптарын балауыз еріткішінің ортасына тігінен біркелкі етіп, культя бөлігін төмен қаратып енгіземіз, содан кейін ғаныш штамптарын балауыз еріткіштен біртіндеп шығару. Қалпақшанын окклюзиялық бетінен артық балауызды шпательмен алып тастау.
4.	Ғаныш штамптан балауыз қалпақшаны шығару	Балауыз қалпақшасын ғаныш штамптан шешу және қалпақтың окклюзиялық бөлігінде балауыздың жұқа қабаттарының болуын жарыққа тексеру.
5.	Балауыз қалпақшасының ғаныш штамптың кемеріне жанасуының дәлдігін тексеру	Қалпақшаны ғаныш штамптына кигізіп және балауыз қалпақшаның мойының ғаныш штамптының кемеріне жанасу дәлдігін тексеру.
6.	"Артық" балауызды алып тастау	Мойын бөлігінің кемерінен бастап болашақ экваторға дейін балауызды кесіп тастау.
7.	Мойын балауызымен аймақтарды толтыру	Мойын аймағына арналған балауызбен болашақ экватордан бастап кемеріне дейін периметр бойынша толтыру
8.	Балауыз қалпақшаның қалыңдығын тексеру.	Микрометр көмегімен балауыз қалпақшаның қалыңдығын тексеру, балауыз 0,5 мм аз жерлерге мойынға арналған балауызды қосу.

Орындау уақыты – 10 минут

«ДОҒАЛЫ ПРОТЕЗДІҢ ҚАҢҚАСЫН ЖАСАУ ТЕХНОЛОГИЯСЫ» СТАНЦИЯСЫ

Әрекет алгоритмі

№	Қадамдар	Іс-әрекет алгоритм
1.	Мүсіндеу үшін мүсінді таңдау және бағалау	Мүсінді бағалау
2.	Кламмерлерді мүсіндеу үшін кламмерлерді таңдау	Мүсіндеу балауызын таңдау, дайындау. Мүсіндеуге дайындық.
3.	Тірек тістің вестибулярлық жағынан кламмердің иығына балауыз жағу.	Тірек тістің вестибулярлық жағына сурет бойымен Аккер кламмерінің иығына балауыз жағу
4.	Жартылай сопақша иықты мүсіндеу.	Вестибулярлық жағынан жартылай сопақша иығын соңғы мүсіндеу.
5.	Тірек тістің оральды жағынан кламмердің иығына балауыз жағу.	Тірек тістің оральды жағына сурет бойымен Аккер кламмерінің иығына балауыз жағу
6.	Кламмердің иығын оральды жағынан жартылай сопақ түрінде мүсіндеу.	Оральды жағынан жартылай сопақша иығын соңғы мүсіндеу.
7.	Окклюзиялық бастырманы мүсіндеу.	Аккер кламмерінің окклюзиялық бастырманы сурет бойымен мүсіндеу.
8.	Кламмер денесін тістің проксимальды жағынан мүсіндеу.	Аккер кламмерінің денесін сурет бойымен мүсіндеу
9.	Аккер кламмерінің өсіндісін мүсіндеу.	Аккер кламмерінің өсіндісін сурет бойымен мүсіндеу.
10.	Аккер кламмер соңғы мүсіндеу.	Аккер кламмерін сурет бойынша соңғы мүсіндеу.

Орындау уақыты – 10 минут